

Neke vrste ptica prelete 30.000 km godišnje
u potrazi za boljim životnim uvjetima...

USELJENIČKA POLITIKA U FUNKCIJI RAZVOJA HRVATSKOGA GOSPODARSTVA

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA, 19. i 20. lipnja 2008.

PROGRAM KONFERENCIJE

USELJENIČKA POLITIKA U FUNKCIJI RAZVOJA HRVATSKOGA GOSPODARSTVA

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA, 19. i 20. lipnja 2008.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

USELJENIČKA POLITIKA U FUNKCIJI RAZVOJA HRVATSKOGA GOSPODARSTVA

Zagreb, Hypo Centar, Slavonska avenija 6

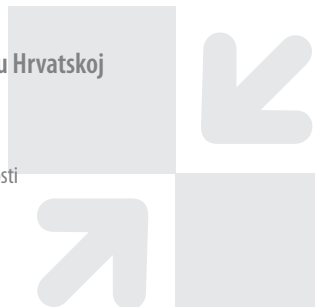
19. i 20. lipnja 2008.

Prvi dan - četvrtak, 19. lipnja 2008.

08.00 – 09.00	Registracija
09.00 – 09.30	Svečano otvaranje Uvodno izlaganje: Nadan Vidošević, predsjednik HGK
09.30 – 10.00	Pozdravne riječi predstavnika Vlade RH

I. – DEMOGRAFSKE PROMJENE I POSLJEDICE ZA GOSPODARSTVO

10.00 – 10.20	1. Demografske dimenzije globalizacije i vrijednosne promjene Prof. dr. sc. Anđelko Milardović, Institut za migracije i narodnosti, Sveučilište u Zagrebu, voditelj Centra za politološka istraživanja
10.20 – 10.40	2. Aktualno demografsko stanje i projekcije stanovništva Republike Hrvatske do 2050. godine Roko Mišetić, prof., Institut za migracije i narodnosti
10.40 – 11.00	3. Starenje stanovništva i financiranje mirovina u Hrvatskoj Dr. sc. Danijel Nestić, Ekonomski institut Zagreb
11.00 – 11.30	4. Rasprava Moderator: dr. sc. Silva Mežnarić, Institut za migracije i narodnosti
11.30 – 11.45	Pauza

II. – STANJE I POTREBE TRŽIŠTA RADA

- 11.45 – 12.05 **1. Ocjena stanja hrvatskog tržišta rada i njegova mobilnost**
Doc. dr. sc. Alka Obadić, Ekonomski fakultet u Zagrebu
- 12.05 – 12.25 **2. Izvori podataka i problemi prognoziranja potreba tržišta rada**
Darko Oračić, rukovoditelj Odjela analitike u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje
- 12.25 – 12.45 **3. Buduće potrebe na tržištu rada – možemo li bez imigracije**
Sanja Crnković-Pozaić, direktorica CEPOR
- 12.45 – 13.15 **4. Rasprava**
Moderator: dr. sc. Danijel Nestić, Ekonomski institut Zagreb
- 13.15 – 14.15 **Pauza**

III. - ISKUSTVA STRANIH ZEMALJA U PROVEDBI USELJENIČKE POLITIKE

- 14.15 – 14.45 **1. Globalni migracijski trendovi i međunarodna iskustva u provedbi useljeničkih politika**
Sunčanica Skupnjak-Kapić, voditeljica projekata IOM
Međunarodna organizacija za migracije, misija u RH
- 14.45 - 15.15 **2. Doprinos strane imigracije Francuskoj**
Alain Parant, Francuski nacionalni institut za demografska istraživanja, Francuska
- 15.15 – 15.45 **3. Migracijska i integracijska politika u Republici Češkoj nakon 1990. godine**
Dr. Eva Janska, Karlovo sveučilište u Pragu, Češka
- 15.45 – 16.15 **4. Australski migracijski program**
Nj. E. Tracy Reid, veleposlanica Australije u Hrvatskoj, Australija
- 16.15 – 16.45 **5. Rasprava**
Moderator: doc. dr. sc. Saša Božić, Sveučilište u Zadru

III. - ISKUSTVA STRANIH ZEMALJA U PROVEDBI USELJENIČKE POLITIKE

- 09.00 – 09.30** **6. Prihvat stranih radnika u Austriji**
Dr. Ingrid Nowotny, direktorica Odjela za međunarodno pravo tržišta rada Saveznog ministarstva gospodarstva i rada, Austrija
- 09.30 – 10.00** **7. Migracije i tržište rada u Irskoj**
Dr. Philip J. O'Connell, voditelj društvenih istraživanja, Institut za ekonomska i društvena istraživanja, Irska
- 10.00 – 10.30** **8. Strani radnici u Izraelu - pregled**
Dr. Eliahu Ben-Moshe, privatni međunarodni konzultant i istraživač na području statistike i demografije, Izrael
- 10.30 – 11.00** **9. Rasprava**
Moderator: Sunčanica Skupnjak-Kapić, voditeljica projekata IOM, Međunarodna organizacija za migracije, misija u RH
- 11.00 – 11.15** **Pauza**

IV. - HRVATSKA USELJENIČKA POLITIKA

- 11.15 – 11.35** **1. Strategije useljeničke politike RH 2008: okviri i usporedbe**
Dr. sc. Silva Mežnarić, Institut za migracije i narodnosti
- 11.35 – 11.55** **2. Useljeničke politike Republike Hrvatske**
Branko Barbić, tajnik Odbora za Hrvate izvan RH
- 11.55 – 12.15** **3. Tko nam dolazi u Hrvatsku**
Dražen Horvat, načelnik Odjela za strance i azil, Ministarstvo unutarnjih poslova RH
- 12.15 – 12.35** **4. Integracija migranata: politički modeli i socijalna stvarnost**
Doc. dr. sc. Saša Božić, Sveučilište u Zadru
- 12.35 – 12.55** **5. Postojeće zakonske regulative i prijedlozi za prilagodbu**
Žarko Katić, pomoćnik ministra unutarnjih poslova RH
Moderator: Sanja Crnković-Pozaić, direktorica CEPOR
- 13.00 – 14.00** **Rasprave i zaključci**

Uvod

Danas je u Hrvatskoj sve evidentniji manjak potrebne kvalificirane i stručne radne snage koja je okosnica razvoja hrvatskoga gospodarstva. Gospodarstvenici nas upozoravaju na sve veći nedostatak odgovarajućega stručnoga kadra, što bi u skoroj budućnosti mogao biti ograničavajući čimbenik investicijskih i svih drugih poduzetničkih aktivnosti koje su sastavni dio daljnjeg razvoja hrvatskoga gospodarstva. Navedimo primjerice značajan nedostatak stručnjaka u području elektrotehnike, informatike, graditeljstva i strojarstva.

Mišljenja smo da je za dugoročno povećanje stope zaposlenosti prema kriterijima EU te za ubrzano osiguranje odgovarajućega kadra potrebno, uz stimulativnu populacijsku politiku, voditi računa i o nužnosti donošenja useljeničke politike.

Uvjereni smo da će populacijska politika koju provodi Vlada od 2007. godine dugoročno imati pozitivne rezultate, ali svakodnevno brojčano smanjivanje i starenje „radnoga kontingenta“ uskoro će opteretiti razne društvene fondove, što će dovesti u pitanje brži gospodarski rast Hrvatske kojemu svi težimo.

S demografskim problemima i posljedičnom nužnošću useljeničtva danas se suočavaju gotovo sve zemlje razvijenog svijeta. Stoga je mobilnost radne snage i useljavanje neizbježna tema i za Hrvatsku, koja uskoro postaje članicom Europske unije. Kao što je poznato, EU nema jedinstvenu imigracijsku politiku, nego svaka članica provodi svoju vlastitu. Mišljenja smo da se proces useljavanja ne može događati spontano, niti bi trebao biti diktiran interesima kapitala. Hrvatska bi trebala imati svoju useljeničku politiku koja neće remetiti civilizacijske i kulturološke standarde našeg društva.

Upravo iz tih razloga Hrvatska gospodarska komora organizira međunarodnu konferenciju “Hrvatska useljenička politika u funkciji razvoja hrvatskoga gospodarstva”. Od nje očekujemo razgovore, diskusije, razmjenu mišljenja i stajališta o problematici useljeničtva, aktualnom stanju tržišta rada, projekcijama potreba gospodarstva te mogućim rješenjima.

Uvjeran sam da ćemo, koristeći dobra i loša iskustva razvijenih društava suvremene Europe, i mi pronaći nama prihvatljiva rješenja. Ovo je veliki izazov za hrvatsko društvo, a veliki izazovi nikad ne prolaze bez konflikta, stoga je najširi društveni dogovor pretpostavka uspjehu.

Nadan Vidošević
Predsjednik HGK

Branko Barbić

Kratki životopis

Branko Barbić diplomirao je filozofiju i teologiju te odgojne znanosti u Rimu, a stekao je i diplomu na Sveučilištu u Melbourneu (Melbourne University, Faculty of Arts, double major in politics). Studirao je francuski u Parizu te talijanski u Peruggi.

Do povratka u Hrvatsku 1991. godine radio je u Italiji, Njemačkoj, Engleskoj i Australiji, uglavnom predajući u višim razredima srednjih škola (11. i 12.), a u Australiji je radio i kao socijalni radnik i novinar.

U Hrvatskoj je radio kao prevoditelj i novinar u HINA-i, potom u više radnih tijela Hrvatskog sabora: Odboru za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Odboru za useljeništvo, a trenutačno je tajnik Odbora za Hrvate koji žive izvan Hrvatske.

Useljeničke politike Republike Hrvatske

Sažetak

U kratkoj povijesti Republike Hrvatske možemo identificirati tri useljeničke politike. Prva useljenička politika artikulirana je u programima prvih demokratskih političkih stranaka, u govorima pojedinih političara, u Zakonu o hrvatskom državljanstvu i u Nacionalnom programu demografskoga razvitka. Cilj je te politike bio demografski razvitak u funkciji razvitka gospodarstva i općeg jačanja zemlje. Taj se cilj željelo ostvariti povratkom što većeg broja hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka, odnosno svih hrvatskih iseljenika bez obzira na mjesto njihova rođenja. Druga useljenička politika počinje s dolaskom na vlast koaliicijske vlade 2000. godine. Novim tumačenjem Zakona o hrvatskom državljanstvu otežava se iseljenicima i useljenicima stjecanje hrvatskoga državljanstva. Ukidaju se i posljednji ostaci bivšeg Ministarstva useljeništva. Treća politika počinje krajem mandata navedene koaliicijske Vlade, koncem 2003. godine Zakonom o strancima, Zakonom o azilu i Prijedlogom migracijske politike. Ukida se Zakon o zapošljavanju stranaca. Izdavanje radnih i poslovnih dozvola prebacuje se u nadležnost MUP-a. Hrvati useljenici bez hrvatskoga državljanstva imaju isti tretman kao bilo koji stranac te moraju prolaziti svu proceduru za odobrenje boravka i rada.

Aktualna hrvatska useljenička politika ide u suprotnome smjeru od politike europskih zemalja kojima je useljenička politika pri vrhu državnih prioriteta. Hrvatska je postala useljenička zemlja. Tu činjenicu više nije moguće ignorirati te je stoga nužno definirati novu, održivu useljeničku politiku u interesu demografskog i gospodarskog razvitka Republike Hrvatske, ali i u interesu useljenika te u interesu šire europske zajednice.

Dr. Eliahu Ben-Moshe

Kratki životopis

Eliahu Ben-Moshe od 1981. godine radi kao predavač na Odsjeku za demografska istraživanja (nekadašnji Odsjek za demografiju a sada dio Odsjeka za sociologiju) pri hebrejskom Sveučilištu u Jeruzalemu, a od 1990. kao vanjski predavač. Od 2004. godine radi na Sveučilištu u Tel Avivu, a od 2005. na Akademskom učilištu u Tel Avivu. Predaje Uvod u demografiju i stanovništvo, Stanovništvo i demografiju Izraela, Populacijska predviđanja, Unutarnje migracije te Tokove stanovništva u Izraelu.

Diplomu prvostupnika stekao je 1978. godine na Odsjeku za statistiku hebrejskog Sveučilišta u Jeruzalemu, a diplomu drugostupnika 1981. godine na Odsjeku za demografiju istoga sveučilišta, a na istom je odsjeku i doktorirao 1990. godine. Bio je ravnatelj stručne znanstvene planske skupine koja je 1995. radila na popisu stanovništva Izraela pri Središnjem uredu za statistiku Države Izrael, a odgovoran je i za osnivanje jedinice za geografski informacijski sustav te za razvoj automatiziranih geografskih sustava za popis stanovništva. Bio je i viši ravnatelj Odjela za demografiju i popis stanovništva pri Središnjem uredu za statistiku Države Izrael te član Upravnog odbora ICBS-a, zamjenik glavnog ravnatelja pri Središnjem uredu za statistiku Države Izrael te ravnatelj odjela za popis stanovništva, znanstveni savjetnik pri Vladinom Uredu za statistiku, a od travnja 2005. privatni je međunarodni savjetnik i istraživač u području statistike i demografije.

Organizirao je brojne programe obuke za mlade stručnjake u različitim područjima službene statistike koji uključuju i provođenje popisa stanovništva te predavanja na međunarodnim radionicama u području službene statistike za starije službenike. Sudjelovao je u brojnim međunarodnim aktivnostima, primjerice u savjetodavnim misijama stručnog savjetovanja u području pripreme i planiranja prikupljanja podataka za popis stanovništva. Autor je mnogih objavljenih istraživačkih radova, analitičkih studija o popisu stanovništva, demografskog i geografskog atlasa popisa stanovništva te radova o demografiji koji se objavljuju svake godine.

Strani radnici u Izraelu - pregled

Sažetak

Država Izrael utemeljena je kao useljenička zemlja. To je posebice došlo do izražaja tijekom 1990-ih kada je val useljenika, njih više od milijun, stigao u Izrael te povećao ukupan broj stanovništva za 20 posto. Bilo je to razdoblje ubrzanih političkih promjena koje se odnose na izraelsko-palestinski sukob. S jedne je strane mirovni proces iz Osla dosegao svoj vrhunac, no s druge je strane on 1987. godine označio početak (prve) pobune (Intifade) Palestinaca s onih područja koja su se nalazila pod izraelskom vlašću i upravom od 1967. godine. U tom je razdoblju zemlja također prolazila kroz ubrzani postupak društvenih i gospodarskih promjena, tj. napustila je model socijalne države te prešla na neoliberalni model razvoja. Osim toga, u Izraelu je u posljednjih 15 do 20 godina "privremena" migracija radne snage iz inozemstva postala važna i stabilna pojava. Stotine tisuća ljudi ulazi u zemlju, bez obzira na to imaju li radnu dozvolu ili ne, a stvaran udio tih radnika u ukupnom broju izraelske radne snage iznosi devet posto.

Svrha je rada dati pregled glavnih procesa koji su u navedenom specifičnom kontekstu doveli do, čini se, trajne promjene u strukturi izraelskog tržišta rada. Nakon kraćeg prikaza izraelskog konteksta, u pregledu se prikazuje razvoj dotoka privremenih radnika iz inozemstva, i (neke) njegove posljedice, te se nastoji prepoznati moguće pouke koje iz toga proizlaze.

Doc. dr. sc. Saša Božić

Kratki životopis

Dr. sc. Saša Božić docent je na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru od 2006. godine, gdje predaje sociologiju migracija i sociologiju etničnosti. Diplomirao je na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 1993, a doktorirao na Institutu za sociologiju Sveučilišta u Beču 1998. godine. Od 2001. do 2006. godine bio je znanstveni suradnik u Institutu za migracije i narodnosti u Zagrebu. Vodio je nekoliko međunarodnih i domaćih znanstvenih projekata u području migracija i etničnosti. Autor je niza znanstvenih radova o integraciji i mobilizaciji migranata, kao i o postmigracijskim procesima. Od 2001. godine kodirektor je međunarodnoga postdiplomskog tečaja „Divided Societies“ u Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku. Recenzent je vodećeg časopisa u području migracija i etničnosti Journal of Ethnic and Migration Studies.

Integracija migranata: politički modeli i socijalna stvarnost

Sažetak

Velik broj političkih programa i mjera pripremljenih kako bi utjecali na uklapanje i prilagodbu migranata u društvima primitka nije ispunio svoje ciljeve. Većina je modela, od asimilacijskih preko rotacijskih i integracijskih do multikulturalističkih, zanemarivala socijalnu stvarnost migranata i društva primitka, kao i spontane odgovore migranata na političke, socijalne i kulturne pritiske. U radu se prikazuju različiti modeli tretiranja odnosa migrantskih i većinskih populacija i institucija te posljedice spontanih i organiziranih odgovora migranata i većine društva primitka. Posebna je pozornost pridana utjecaju postojećih modela političke pripadnosti na integraciju migranata te socijalnim, političkim i kulturnim strategijama migrantskih grupa. Prikazuje se i indeks politike integracije migranata (MIPEX) za zemlje Europske unije. Autor prikazuje socijalne i ekonomske dobitke i troškove imigracije i za migrante i za većinsku populaciju te institucije društva primitka.

Sanja Crnković-Pozaić

Kratki životopis

Sanja Crnković-Pozaić, ekonomistica, diplomirala je na University of East Anglia u Norwichu u Velikoj Britaniji i magistrirala na Fakultetu vanjske trgovine Sveučilišta u Zagrebu kod prof. dr. Branka Horvata. Bavila se istraživanjem na području demografije, regionalnog razvoja i tržišta rada u Ekonomskom institutu u Zagrebu te je bila savjetnica premijera Zlatka Mateše za tržište rada. Kao ravnateljica Zavoda za zapošljavanje uvodi ITC podržane poslovne procese u HZZ i modernizira poslovanje. Izvršna je potpredsjednica za ljudske resurse u Agrokoru. Od 2006. godine direktorica je Centra za razvoj politike malih i srednjih poduzeća i poduzetništva. Radila je kao istraživač za ILO, OECD, Svjetsku banku, European training foundation te bila aktivni član radnih skupina u DG Employment and Social Affairs i Vijeću Europe.

Buduće potrebe na tržištu rada: možemo li bez imigracije

Sažetak

Nekoliko je čimbenika koji upućuju na potrebu da imigracija postane sastavni dio politike gospodarskoga razvoja. Prvo, brojnost radne snage se smanjuje i izvjesno je da nema prirodne zamjene postojećih generacija radno sposobnog stanovništva. Drugo, stope aktivnosti u Hrvatskoj rastu vrlo sporo, posebice kod žena, tako da ne možemo očekivati da ćemo bez vrlo aktivne politike jačanja aktivnosti stanovništva povećati ponudu rada. Treće, struktura ponude rada jednim dijelom ne odgovara strukturi potražnje za radom. Već je sada primjetan nedostatak određenih kvalifikacijskih razina, a unutar njih i skupina zanimanja, koje se pojavljuju osobito u djelatnostima koje imaju jači rast ili će ga imati u budućnosti. Više je razloga za nastanak jaza. Kod vrlo dinamičnih strukturnih promjena, kakve smo primijetili u djelatnosti poslovanja nekretninama, građevinarstvu i trgovini te financijskim uslugama, traži se veći broj radnika s višom kvalifikacijskom razinom, ali i s nekim novim vještinama i znanjima koji su se pokazali potrebnima zbog tržišne utakmice i novih tehnologija koje primjenjuju u sektorima. Kratkoročno, obrazovni sustav nije u mogućnosti pratiti te promjene. To je jedan od glavnih uzroka kratkoročne neravnoteže u strukturi ponude i potražnje za radom i bilo bi potrebno osigurati dovoljan broj radnika iz inozemstva da ljudski resursi ne postanu ograničenje rastu zbog nemogućnosti kratkoročnog prilagođavanja. Na dugi je rok međutim nužno provoditi promjene u obrazovnom sustavu kako već uočeni nedostaci u ponudi rada ne bi bili trajno prisutni. Pri upisima se u naše škole i na fakultete ne vodi računa o ovim činjenicama, što znači da će ista struktura, kao i vrsta obrazovnih ishoda, ostati nepromijenjena. Da bi se adekvatno planiralo obrazovanje koje će pratiti potrebe rastućih poduzeća i novih tehnologija, nužno je uvesti mehanizam prilagođavanja koji se temelji na procjeni budućih potreba gospodarstva po uzoru na druge zemlje koje to već godinama rade na sustavan način. U SAD-u se nedostatak inženjera i informatičara za potrebe budućeg rasta gospodarstva smatra akutnim i uzrokom potencijalnog pada konkurentnosti te zemlje. Osim kroz politiku obrazovanja, imigracija je nezaobilazna politika korekcije negativnih demografskih, obrazovnih i gospodarskih kretanja u budućnosti. Hrvatska nije nikakav izuzetak. Ograničavati se u gospodarskoj politici samo na domaću radnu snagu, u danim je uvjetima neracionalno i kratkovidno. Naravno da se tijekom imigracije mora upravljati a ne otvarati se stihijski. Preduvjet je za to da Hrvatska počne sustavno procjenjivati sadašnju i buduću strukturu potražnje za radom i planirati mehanizme osiguravanja potrebnih znanja i vještina za dinamičan gospodarski rast.

Dražen Horvat

Kratki životopis

Dražen Horvat, diplomirani politolog, diplomirao je na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu 1990. godine. Načelnik je Odjela za strance i azil Ministarstva unutarnjih poslova. Sudjelovao je u izradi Migracijske politike Republike Hrvatske za 2007/2008. godinu te u izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima te podzakonskih akata za provedbu Zakona o strancima.

Tko nam dolazi u Hrvatsku

Sažetak

Glavni instrument kojim se uređuje useljenička politika u Republici Hrvatskoj jest Zakon o strancima. Tim Zakonom propisani su uvjeti boravka i rada stranaca u Republici Hrvatskoj. Privremeni boravak može se odobriti radi spajanja obitelji, rada, srednjoškolskog obrazovanja i studiranja, znanstvenog istraživanja i humanitarnih razloga, a samo se iznimno može odobriti i privremeni boravak u druge svrhe.

U Republici Hrvatskoj stranci uglavnom privremeno borave radi posla (44,5 posto), ili spajanja obitelji (44,5 posto), dok se na stalni boravak većina stranaca odlučuje radi spajanja obitelji (55 posto).

Državljeni zemalja nastalih raspadom bivše države na području jugoistočne Europe (izuzev Slovenije, koja je ubrojena u EU), u ukupnom udjelu stranaca sudjeluju sa 63,5 posto, što nije veliko iznenađenje s obzirom na to da je Hrvatska i tradicionalno bila orijentirana na uvoz radne snage s tih područja, dok državljani EU čine ¼ stranaca koji imaju reguliran boravak na području Republike Hrvatske. Možda je, samo na prvi pogled, iznenađujuće da su treći po brojnosti stranaca u Republici Hrvatskoj državljani Njemačke, ali i ovdje valja promatrati kroz povijesnu prizmu međusobnih odnosa, s obzirom na brojno hrvatsko iseljništvo u Njemačkoj koje čini poveznicu između dviju država.

Nadalje, najbrojnije je radno aktivno stanovništvo, u dobi od 31 do 50 godina, a oko 50 posto stranaca ima srednju stručnu spremu, dok ¼ ima nižu ili je bez ikakve stručne spreme.

Stranci koji u Republici Hrvatskoj borave na stalnom ili privremenom boravku čine manje od jedan posto ukupnog stanovništva Republike Hrvatske.

Dr. Eva Janská

Kratki životopis

Eva Janská radi kao docent za regionalnu i političku geografiju na Prirodoslovnom fakultetu Sveučilišta Charles u Pragu, (Charles University, Faculty of Science). Podučava diplomski predmet Geografija migracije i integracija stranaca. Njezino se istraživanje usredotočuje na međunarodne migracije, integraciju/ društveno izjednačavanje migranata i migracijske smjerove, a trenutačno se bavi nelegalnim migracijama u Češkoj. Odnedavno surađuje i s D. Drbohlavom u Zborniku za europske i azijske studije (Journal of Europe and Asia Studies) te će rezultati te suradnje uskoro biti i objavljeni. Sudjelovala je na brojnim lokalnim i međunarodnim projektima, primjerice na projektima Međunarodne organizacije za migracije (International Organisation for Migration), Međunarodne organizacije za rad (International Labour Organisation), Grupe za istraživanje migracijskih smjerova (Migration Policy Group), Ministarstva unutarnjih poslova Češke, Ministarstva rada i socijalne skrbi Republike Češke itd. Predavač je na poslijediplomskom kolegiju "Geografija migracija i integracija stranaca".

Migracijska i integracijska politika u Republici Češkoj nakon 1990. godine Sažetak

Pitanje migracijske i integracijske politike u Republici Češkoj pratilo je međunarodna migracijska kretanja koja su uslijedila nakon pada komunističkog režima 1989. godine. Tijekom prve polovice 1990-ih, Republika Češka ubrzo je postala tranzitna zemlja (migranti su prolazili kroz zemlju na putu s istoka prema zapadu), no s vremenom je postala i zemlja useljenika. Prema podacima iz 2007. godine (31. prosinca), u zemlji se nalazilo 392.087 stranaca s dozvolom boravka. Većina migranata došla je iz zemalja Srednje i Istočne Europe kao što su Ukrajina, Slovačka, Poljska i Rusija, a primjetno iznimku čine stanovnici Vijetnama te od nedavno Mongolije. Većina migranata dolazi u potrazi za zaposlenjem (bilo da rade za poslodavca, obavljaju samostalnu djelatnost ili dolaze kao poslovni ljudi). Manji udio u cjelokupnom broju čine osobe koje stvaraju ili ponovo ujedinjuju obitelji.

Dok su se tijekom 1990-ih donosili i primjenjivali poprilično osnovni zakoni i pravila, koji su regulirali tokove migracije i integracije, tek je na samom kraju desetljeća došlo do najbitnijih promjena u području upravljanja migracijama. Liberalan odnos prema pristupu strane radne snage tržištu rada između 1990. i 1997. godine ustupio je mjesto restriktivnijoj politici (uglavnom zbog usklađivanja zakona s Europskom unijom i gospodarskih problema u zemlji). Pripremljeni su neki osnovni dokumenti: kao prvo, 1999. godine započelo se s primjenom Strategije o integraciji stranaca u Republici Češkoj (Strategy of Integration of Foreigners in the Czech Republic) – 15 glavnih postavki, a zatim je 2002. godine uslijedio temeljni dokument Osnovna politička načela međunarodnog useljavanja (Basic Policy Principles on International Immigration). Nakon pristupanja Republike Češke Europskoj uniji 1. svibnja 2004. godine, na snagu su stupili novi pravni propisi koji su uskladili češki pravni sustav s europskim zakonima. Unatoč poprilično strogoj prirodi trenutačno važećih propisa, Republika Češka počela je reagirati na nedostatke na tržištu rada te primijenila neke proaktivne korake unutar vlastitih imigracijskih propisa: primjerice, započela je s pilot-projektom Odabir stručne strane radne snage/Selection of Qualified Foreign Workers ili programom Sustav izdavanja dozvola za rad/Green card system, o kojem se nedavno raspravljalo.

Na samom će kraju prezentacija pokušati dati pregled razvoja migracijske i integracijske politike u Češkoj te prikazati kako se ona razvijala od vrlo nezrele i liberalne do veoma ograničavajuće i zamršene, te je tako ušla u novi period svjetskog nadmetanja oko strane radne snage.

Žarko Katić

Kratki životopis

Žarko Katić rođen je u Zadru 1963. godine. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U dva je mandata bio zastupnik u Županijskom domu Hrvatskog sabora, a od 1997. do 2001. godine obnašao je dužnost predsjednika Mandatno-imunitetnog odbora Županijskog doma. Od 2001. godine nalazi se na dužnosti pomoćnika ministra unutarnjih poslova za upravne i inspeksijske poslove.

Postojeće zakonske regulative i prijedlozi za prilagodbu Sažetak

Nastojeći olakšati inozemna ulaganja u Republiku Hrvatsku te ukloniti moguće prepreke gospodarskom razvitku, Hrvatski sabor donio je 2003. godine Zakon o strancima koji je objedinio materiju koju su ranije uređivali Zakon o kretanju i boravku stranaca te Zakon o zapošljavanju stranaca. Ministarstvu unutarnjih poslova, uz odobravanje boravka strancima, u nadležnost je stavljeno i izdavanje radnih i poslovnih dozvola.

Novi Zakon o strancima, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, zadržao je isti pristup, uz daljnje usklađivanje s relevantnim europskim direktivama. Zapošljavanje stranaca omogućeno je putem instituta radne ili poslovne dozvole. Radnu dozvolu može dobiti poslodavac za točno određenog radnika, uz detaljno obrazloženje potrebe za zapošljavanjem stranca. Za zanimanja koje hrvatsko tržište rada najviše treba, Vlada Republike Hrvatske ima ovlast utvrditi godišnju kvotu radnih dozvola.

Omogućeno je i izdavanje radnih dozvola izvan kvote, ali su kategorije stranaca izrijeком navedene i uglavnom vezane uz provedbu određenih međunarodnih ugovora. Poslovne dozvole namijenjene su prvenstveno ulagačima u hrvatsko gospodarstvo i deficitarnim slobodnim zanimanjima.

Radi potpunije integracije u hrvatsko društvo, prvi se put od stranaca koji traže stalni boravak zahtijeva poznavanje hrvatskog jezika. Provjeru znanja obavljaju visoka učilišta koja imaju studijske programe iz hrvatskog jezika.

Useljavanje stranaca mora se planirati i usmjeravati, a nikako događati mimo volje i znanja mjerodavnih tijela. Hrvatskom gospodarstvu u daljnjem razvitku trebaju kvalificirani radnici i visokoobrazovani stručnjaci. Iskustva zemalja sličnih po veličini i stupnju gospodarskog razvitka Republika Hrvatska trebala bi pretočiti u svoje zakonodavstvo i praksu. Poseban izazov na tom putu bit će poticanje i jačanje međuresorne suradnje po pitanju useljavanja i pravovremene integracije stranaca u hrvatsko društvo.

Dr. sc. Silva Mežnarić

Kratki životopis

Silva Mežnarić rođena je i odrasla u Zagrebu. Školovanje; Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet (1959-1964), Sorbonne (1962). Poslijediplomski studiji; Filozofski fakultet u Zagrebu (1969-1971), Case Western Reserve University u Clevelandu (1969), Fakultet društvenih nauka u Ljubljani (1972-1974) i Chicago University, Sociological department (1972). Doktorat socioloških znanosti, Sveučilište u Ljubljani, 1984. godine. Vodila je domaće i međunarodne projekte, publicirala šest knjiga i članke, u Hrvatskoj i inozemstvu. Predaje na sveučilištima u Ljubljani (doktorski studiji), Splitu (dodiplomski) te Northwestern Universityju u Chicagu (dodiplomski). Područje rada: migracije, etnicitet, prisilne migracije te rodne studije. Trenutačno je znanstvena savjetnica u Institutu za migracije i narodnost u Zagrebu.

Strategije useljeničke politike RH 2008: okviri i usporedbe

Sažetak

Više je razloga očekivanju da će promjena statusa Hrvatske iz zemlje kandidatkinje u pridruženu članicu EU izmijeniti migracijsku konfiguraciju regije i zemlje iz nedavno još emigracijske u imigracijsku. Iako nepouzdati, agregatni podaci već od 2005. godine pokazuju tu promjenu. Zajedno s novim članicama EU iz bivše istočne Europe, Slovenijom, Poljskom i Češkom, Hrvatska postaje imigracijskom zemljom. Nastojeći dati odgovor na pitanje o useljeničkoj politici Hrvatske u nepostojanju pouzdanih podataka i politike s hrvatske strane, pokušat ćemo analizirati manje-više pouzdan teorijski i administrativni okvir pridruživanja EU na području migracija, iskustva nedavno pridruženih članica iz istog ili sličnog okvira prošlosti – Slovenije, Poljske i Bugarske - te iskustva uspješnih politika useljavanja, Irske, Australije i SAD. Na kraju ćemo pokušati predložiti okvir za strategiju migracija prije pridruživanja odnosno što bi regulatori trebali imati na umu.

Prof. dr. sc. Anđelko Milardović

Kratki životopis

Prof. dr. sc. Anđelko Milardović (1956.), politolog, znanstveni savjetnik u Institutu za migracije i etnicitet, redoviti profesor politologije na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, upisan u Popis znanstvenika i istraživača kod Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske pod matičnim brojem 136492. Bio je na nekoliko studijskih boravaka: Georg August Universiät, Göttingen (1988); Institut za europske studije Bonn (1991); Institut za politologiju, Heidelberg (1994.); Austrijsko društvo za literaturu, Beč (1994.). Autor je više studija i petnaestak politoloških knjiga, među kojima se ističe Uvod u politologiju. Utemeljitelj je Centra za politološka istraživanja te glavni i odgovorni urednik naklade Pan liber, specijalizirane za područje politologije. Živi i djeluje u Zagrebu.

Demografske dimenzije globalizacije i vrijednosne promjene

Sažetak

Globalizacija je blisko povezana s drugom modernizacijom i transformacijom svijeta potkraj 20. stoljeća, a određuje se kao svekoliko gospodarsko, tehnološko, informacijsko, političko i kulturno povezivanje svijeta u cjelinu uz potporu novih informatičkih tehnologija. Modernizacija i globalizacija proizvode društvo rizika, društvo lišeno sigurnosti i učinkovitog djelovanja institucija kontrole. Jedan je od tih rizika i onaj populacijski i demografski, s kojim države i državne institucije jedva izlaze na kraj. Socijalna, demografska i populacijska politika sve se teže mogu smjestiti u okvir nacionalne državnosti bez uplitanja globalnih igrača i čimbenika.

Demografska dimenzija globalizacije i migracija ne može se razumjeti bez vrijednosnih promjena na globalnoj razini, koje su rezultat druge ili radikalne modernizacije svijeta. Modernizacija i prekid s tradicijom iznjedrili su vrijednosne promjene u shvaćanju osobnog života, društva i svijeta. Prema tome, možemo govoriti o procesu individualizacije i sudaru s procesom globalizacije. U demografskom aspektu sudar individualizacije i globalizacije te s tim povezane vrijednosne promjene značajno utječu na depopulacijske trendove te na promjene u socijalnoj strukturi i tržištu rada. Posebno je bitna bliska povezanost ekonomije i demografije. U razvijenim zemljama nije problem u globaliziranju gospodarstava, nego u demografskim promjenama i posljedicama izazvanima neoliberalnom gospodarskom politikom, promjenama vrijednosnih sustava te u relativizaciji *tradicionalne* obitelji. Tome su izrazito izložena razvijena društva, koja moraju voditi pozitivnu imigracijsku politiku kako bi održala gospodarski rast i razinu dosegnutog hedonizma. Intenzivirani imigracijski trendovi kao dio populacijske politike za posljedicu imaju pojačane desno populističke i ksenofobijske odgovore koji su na tragu zaustavljanja stranaca i multikulturalizacije te kozmopolitizacije tih društava. Usklađivanje demografskih trendova s globalizacijskim procesima čini se stoga umjetnošću mogućega na razini vlada i država, a na globalnoj razini kao umijeće globalnog upravljanja.

Roko Mišetić, prof.

Kratki životopis

Roko Mišetić, geograf, diplomirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu s temom iz demogeografije. Na istom je fakultetu polaznik poslijediplomskog studija Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja. Stručni je savjetnik na Institutu za migracije i narodnosti u Zagrebu, gdje se bavi demografskim temama. Objavio je jednu knjigu (u koautorstvu) i desetak znanstvenih i stručnih radova iz područja demogeografije.

Aktualno demografsko stanje i projekcije stanovništva Republike Hrvatske do 2050. godine **Sažetak**

Današnja demografska slika Hrvatske teško može biti osnova optimističkoga promišljanja o uspješnom razvoju. Sveprisutna ukupna depopulacija sastavljena od prirodne depopulacije i negativne migracijske bilance Republike Hrvatske za posljedicu ima smanjenje udjela mlade, povećanje udjela stare populacije te sve veću opterećenost radnoga kontingenta stanovništva, što svakako ne može biti stabilni temelj društveno-gospodarskoga razvitka. Projekcije broja stanovnika Hrvatske do 2050. godine predviđaju nastavak negativnih demografskih procesa te produbljivanje populacijske krize u Hrvatskoj.

Prihvatimo li kao zakonitost međuodnos regionalnoga razvoja i prostornoga razmještaja stanovništva (razvijeniji prostor – gušća naseljenost), onda hrvatsko otočje, brdsko-planinski prostor Like i Gorskog kotara te bivše okupirano područje (izuzev prostora Istočne Slavonije) kao rjeđe naseljen prostor lako smještamo u razvojnu periferiju Republike Hrvatske.

Kako je dugotrajni proces starenja stanovništva Hrvatske ušao u zrelu fazu, iluzorno je očekivati da se on može zaustaviti u relativno kratkom roku od 50-ak godina. Rezultati projekcija stanovništva pokazuju da će svi pokazatelji starenja populacije dobiti na vrijednosti. Jedna od izvjesnijih varijanti projekcija hrvatskoga stanovništva, koja u sebi sadrži migracijsku komponentu temeljenu na dosadašnjim vrijednostima migracijskih stopa, predviđa porast prosječne starosti stanovništva Hrvatske za 7,5 godina 2050. godine.

Dr. sc. Danijel Nestić

Kratki životopis

Dr. sc. Danijel Nestić znanstveni je suradnik na Ekonomskom institutu u Zagrebu. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1992. godine, gdje je i doktorirao 2002. godine.

Na Ekonomskom institutu radi od 1993. godine, i to u Odjelu za makroekonomsku analizu i politiku. Autor je niza znanstvenih i stručnih radova iz područja analize inflacije, politike plaća, analize raspodjele dohodaka, siromaštva i socijalne politike. Radio je kao konzultant za potrebe Ministarstva financija, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Svjetske banke, Međunarodne organizacije rada i Europske komisije.

Starenje stanovništva i financiranje mirovina u Hrvatskoj

Sažetak

Starenje stanovništva, odnosno sve veći broj umirovljenika u odnosu na broj zaposlenih, otvara pitanje financijske održivosti mirovinskih sustava, pri čemu su posebno ranjivi mirovinski sustavi koji počivaju na načelu generacijske solidarnosti (pay-as-you-go PAYG) uz unaprijed definirana mirovinska primanja. Upravo takav mirovinski sustav snažno dominira u Hrvatskoj. Ovaj rad predstavlja moguće učinke starenja stanovništva u Hrvatskoj na financiranje javnog mirovinskog sustava PAYG u sljedećih 50-ak godina.

Projekcije pokazuju da bi se omjer ovisnosti u mirovinskom sustavu (broj umirovljenika / broj osiguranika), koji je 2007. godine iznosio 1,40, mogao postupno povećavati do omjera 1,48 u 2020. godini zbog povoljnih gospodarskih kretanja potaknutih pridruživanjem EU. Omjer ovisnosti zbog demografskih će se kretanja ipak pogoršavati u dugom roku, pri čemu bi se do 2050. godine mogao smanjiti na omjer 1,15, odnosno u sustavu bi bio jedan umirovljenik na 1,15 osoba koje uplaćuju mirovinski doprinos. Očekuje se rast realnih mirovina isplaćenih iz prvog stupa, ali i njihovo relativno smanjivanje u odnosu na prosječne plaće. Mirovine iz drugog stupa mogle bi nadoknaditi dio očekivanog pada mirovina iz prvog stupa. Ukupni izdaci za mirovine mjereni kroz njihov udio u BDP-u trebali bi se dugoročno smanjiti ako ne bude značajnijih promjena u mirovinskom sustavu. Pokazuje se da je povećanje stope aktivnosti stanovništva jedan od ključnih koraka u jačanju održivosti mirovinskog sustava.

Dr. Ingrid Nowotny

Kratki životopis

Dr. Ingrid Nowotny stekla je doktorat na Sveučilištu u Beču 1968. godine. Sljedeće tri godine bila je predavač asistent na Pravnom fakultetu Sveučilišta za javno i upravno pravo u Linzu. Od 1972. do 1981. radila je na različitim funkcijama u Zavodu za zapošljavanje Gornje Austrije u Linzu. Od 1981. godine radila je u Odjelu za politiku zapošljavanja Saveznog ministarstva rada i socijalne skrbi u Beču, a od 2000. je djelatnica Saveznog ministarstva gospodarstva i rada u Beču, Odjel za politiku zapošljavanja. Posljednjih nekoliko godina voditeljica je Uprave za osiguranje za slučaj nezaposlenosti i zapošljavanje stranaca.

Primanje stranih radnika u Austriju

Sažetak

U siječnju 2007. godine u Austriji je živjelo 1,353 milijuna migranata, što je treći najveći broj u Europi. Više od 56 posto svih nesamostalnih radnika stranog podrijetla usmjereno je na samo četiri poslovne grane – poslovne usluge, maloprodaju/veleprodaju, turizam i građevinsku industriju – te predstavlja 17,8 posto nezaposlenih. Strani su radnici posebice izloženi riziku nezaposlenosti zbog toga što često nemaju obrazovanje i/ili vještine potrebne pri zapošljavanju.

AuslBG predstavlja sredstvo kojim se nadzire pristup austrijskom tržištu rada, postiže ravnotežu u ponudi i potražnji radne snage te sprečava nezaposlenost. Cilj je zakona osigurati poštovanje ugovorenih nadnica i uvjeta rada kako bi se osigurali podjednaki uvjeti za tržišnu utakmicu među poduzećima te kazniti nelegalno zapošljavanje.

Pristup radnika iz osam novih članica Europske unije tržištima rada postojećim državama članicama podliježe prijelaznim dogovorima sukladnim ugovorima o pristupanju EU tih zemalja.

Od 1. siječnja 2008. na snazi je uredba Federalnog ministra ekonomije i rada o primanju stranih radnika u Austriju iznad određenih kvota, kojom se regulira izdavanje radnih dozvola stručnim radnicima iz novih država članica Europske unije. Ti radnici moraju imati određene kvalifikacije te mogu popuniti radna mjesta u ukupno 50 djelatnosti u kojima je omjer nezaposlenih osoba i slobodnih radnih mjesta 1,5 ili niži.

Dr. Philip J. O'Connell

Kratki životopis

Philip J. O'Connell radi kao profesor na Odsjeku za istraživanja te kao pročelnik Odsjeka za društvena istraživanja na Institutu za gospodarska i društvena istraživanja u Dublinu (Economic and Social Research Institute). Doktorat je stekao na Sveučilištu u Indiani (Indiana University), Bloomington te je predavao na Sveučilištu Sjeverne Karoline (University of North Carolina), Chapel Hill. Radio je kao savjetnik za razvoj ljudskih potencijala i sporna pitanja vezana uz tržište rada pri Europskoj komisiji i OECD-u, a trenutačno radi na cijelom nizu poredbenih europskih istraživačkih projekata.

Veliki se dio njegova posla bazira na obrazovanju, obuci i tržištu rada. Napisao je nekoliko knjiga i članaka o utjecajima obrazovanja i obuke, koji su povezani s radom te je napisao članke o problemima na tržištu rada. Članci su mu objavljeni u časopisima *Work* (Posao), *Employment and Society* (Zapošljavanje i društvo), *The Economic and Social Review* (Zbornik radova iz područja gospodarstva i društva), *The European Sociological Review* (Europski zbornik radova iz područja sociologije), *The Industrial and Labour Relations Review* (Zbornik radova iz područja industrijskih i radnih odnosa) te u *The British Journal of Industrial Relations* (Britanski zbornik radova iz područja industrijskih odnosa). Gospodin O'Connell trenutačno se bavi migracijama i tržištem rada u Irskoj.

Migracija i tržište rada u Irskoj

Sažetak

U posljednjem je desetljeću prekinuta duga irska povijest iseljavanja te je započelo novo doba useljavanja. Gospodarski čimbenici snažno su utjecali na oba migracijska obrasca. Ovaj se rad bavi gospodarskim objašnjenjima nedavno povećane migracije u zemlju, ispituje razmjere i prirodu nedavnog dotoka useljenika te se posebice bavi njihovim karakteristikama. Rad se zatim usredotočuje na pregled raspoloživih dokaza vezanih za snalaženje useljenika. Uzimajući u obzir tržište rada, ovaj rad također preispituje do koje se mjere useljenici razlikuju po zaposlenosti ili nezaposlenosti, ovisno o tome koliko dugo zadržavaju posao te koje su razlike u primanjima. Također se bavi iskustvima useljenika kada je u pitanju diskriminacija ili rasizam u društvu, a na kraju utvrđuje neke još nepoznate aspekte u vezi s novim migracijskim tendencijama u Irskoj.

Doc. dr. sc. Alka Obadić

Kratki životopis

Dr. sc. Alka Obadić docentica je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Katedri za makroekonomiju i gospodarski razvoj. Na tom je fakultetu i diplomirala 1997. godine te magistrirala 2000. godine. Doktorirala je 2003. godine u okviru doktorskog studija EDAMB-a te stekla akademski stupanj doktora društvenih znanosti polja ekonomije. Dio doktorskog studija pohađala je i na Wirtschaftsuniversität u Beču. Stručno se usavršavala u Austriji, Indiji, Portugalu i Švedskoj. Autorica je više od trideset znanstvenih članaka iz područja ekonomije i ekonomike tržišta rada te je samostalna autorica knjige *Makroekonomika tranzicijskog tržišta rada - S posebnim osvrtom na Hrvatsku*. Radila je kao konzultant za potrebe Ministarstva financija, Svjetske banke i USAID-a. Od 2005. godine redoviti je recenzent brojnih časopisa (npr. *Zagreb International Review of Economics&Business*, *Scientific Journals International*, *Ekonomska misao i praksa* i dr.) i međunarodnih konferencija, a od 2006. godine član je Uredništva Serije članaka u nastajanju (WPS) Ekonomskog fakulteta u Zagrebu.

Ocjena stanja hrvatskog tržišta rada i njegova mobilnost

Sažetak

Rad ukazuje na aktualnu ekonomsku aktivnost hrvatske radne snage te nastoji odgovoriti na pitanje u kojoj je mjeri uz postojeće stanje, nestašicu radne snage, uopće moguće zadovoljiti potrebe poslodavaca. U usporedbi sa zemljama EU-27, Hrvatska ima najnižu stopu zaposlenosti te se ekonomska politika mora fokusirati na povećanje stope zaposlenosti, a ne smanjenje anketne nezaposlenosti. Nužno je aktivirati neaktivno stanovništvo jer se već sada postojeći manjak mora nadomješćati uvozom radne snage.

Istodobno postojanje najnižih stopa zaposlenosti i najviših stopa nezaposlenosti u okružju ukazuje na visoki udio strukturne nezaposlenosti u Hrvatskoj. Odobreno je vrlo malo radnih dozvola strancima što pokazuje kako je Hrvatska još vrlo strogo protekcionistički orijentirana prema zapošljavanju stranaca. Posebice se analizira grupacija visokoobrazovane radne snage sa završenim fakultetima prirodnog ili tehničkog usmjerenja (kao što su informatika, matematika, elektrotehnika, strojarstvo, građevina, medicina i dr.). Očito je kako postojeća ponuda takvih stručnjaka na tržištu rada Hrvatske ne može zadovoljiti postojeću potražnju, pa će se barem u nekom kraćem vremenu njihov postojeći manjak morati nadomjestiti ciljanim uvozom iz drugih zemalja. Naime imigracija može samo djelomice riješiti negativne demografske trendove i lošu koordinaciju mjera obrazovne politike sa stvarnim potrebama hrvatskoga tržišta rada.

Darko Oračić

Kratki životopis

Darko Oračić rođen je u Zagrebu 1965. godine, diplomirao je sociologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a poslijediplomski studij „Society and Politics“ završio na Srednjoeuropskom sveučilištu u Pragu. Radi u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kao analitičar.

Izvori podataka i problemi prognoziranja potreba tržišta rada

Sažetak

U članku se opisuju međunarodna iskustva korištenja različitih izvora podataka radi predviđanja potreba tržišta rada. Razmatraju se pretpostavke takvih analiza i predviđanja u hrvatskim okolnostima i mogući pokazatelji relativnog položaja na tržištu rada prema obrazovanju te preporučuju mjere za uvoz odnosno povratak radne snage.

Alain Parant

Kratki životopis

Alain Parant francuski je demograf, istraživač na Francuskom nacionalnom institutu za populacijska istraživanja (INED, Pariz, Francuska). Znanstveni je savjetnik na Futuribles Internationalu u Parizu, član uredništva časopisa Futurible, član uredničkog vijeća časopisa Stanovništvo, glavni tajnik međunarodne udruge DemoBalk, član međunarodne udruge demografa s francuskoga govornog područja (AIDELF, bivši glavni tajnik 1984. – 1992.) član glavnog stručnog odbora unutar Europskog centra za osiguranje rizika (CEPR, Niort, Francuska), član odbora Udruge za predviđanje razvoja društvene politike (APropos, Grenoble, Francuska). Svoja je istraživanja najviše usredotočio na starenje stanovništva (podrijetlo, širenje, predviđanja i učinci), demografski razvoj Balkana, demografsku analizu francuskoga stanovništva, a sudjelovao je i u različitim studijama demografski primijenjenih predviđanja, među ostalim na studiji *Ekonomski, društveni i politički izazovi demografskog starenja u zapadnoj Europi i Budućnost umirovljenja u Francuskoj do 2040.* (*Economic, social and politic challenges of demographic ageing in western Europe and The future of retirement in France until 2040*) te dvjema studijama koje je napravio s Futuribles Internationalom. Autor je brojnih radova.

Doprinos strane imigracije Francuskoj

Sažetak

Od kraja Drugoga svjetskog rata stanovništvo u Francuskoj povećalo se više nego 50 posto, sa otprilike 40 milijuna 1946. na 62 milijuna danas.

U tih šezdeset godina povećanja stanovništva prirodni porast uvijek je nadmašivao čistu migraciju iako je prilog migraciji ipak bio značajan. Masovna imigracija zabilježena do ranih 70-ih godina imala je veoma pozitivan učinak na prirodni porast, i njen opći prilog francuskom demografskom porastu bio je veoma velik.

Migracijski tokovi obično slijede određene matrice. U Francuskoj su matrice naseljavanja imigranata koji su dolazili bile vrlo nejednake, što je za rezultat koji put imalo iznimno visoku koncentraciju prvog ili drugog naraštaja imigranata u određenim područjima. Tu koncentraciju pojačava činjenica da su kontinuirano veliki valovi imigranata povezani s odlaskom stanovništva koje je prije tamo živjelo.

U Europi koja stari i propada na Francusku se često gleda kao na demografski raj. Ipak, sada se rađa manje ljudi nego u prošlosti i demografsko starenje, iako nije novi fenomen, brzo se povećava.

Dolazak na tržište rada grupe ljudi koji su rođeni nakon 1975. godine, kojih je manje nego grupa ljudi koje su rođene u baby-bumu, uvodi strah u opći nedostatak radnih mjesta i, prema mišljenju mnogih, opravdava otvoreniju imigracijsku politiku.

Iz strogo demografskih i statističkih točaka gledišta, rizik općenitog nedostatka posla u Francuskoj čini se ograničen. Štoviše, u zemlji gdje je sudjelovanje radne snage radne dobi vrlo nisko, potreba da se privuku odabrani imigranti kako bi radili u određenim ekonomskim područjima te popunili nedostatak radne snage čini se dugoročno neosnovanom i izaziva niz ključnih pitanja.

Nj. E. Tracy Reid

Kratki životopis

Gđa Reid je u listopadu 2006. godine imenovana veleposlanicom Australije u Hrvatskoj. Prije imenovanja obnašala je dužnost direktora Odjela administracije i domaćeg prava u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine (Department of Foreign Affairs and Trade – DFAT) u Canberri, Australija. Također je obavljala različite poslove unutar Ministarstva, među ostalim u Odjelu za konzularne informacije i upravljanje krizama (2002. – 2003.), Odjelu za konzularnu politiku (1997. – 1998.), Odjelu za Kanadu, Latinsku Ameriku i Karibe (1995. – 1996.) te u Odjelu OECD-a (1993. – 1995.). Od 1998. do 2001. godine bila je zadužena za australske radnike na privremenom radu u Kanadi u kanadskom Ministarstvu vanjskih poslova i međunarodne trgovine u Ottawi. Prije dolaska u Ministarstvo (DFAT) 1993. godine obnašala je dužnost višeg pravnog službenika u Uredu državnog odvjetnika ACT-a (Australian Capital Territory) od 1989. do 1993. godine.

Australski migracijski program

Sažetak

Zbog nedostatka radnika i kvalificirane radne snage australska je vlada poduzela mjere kako bi proširila Australski migracijski program. Međunarodna je zajednica program ocijenila jednim od najbolje vođenih programa na svijetu. Migracijski program sastoji se od dviju struja: Struja obitelji i Struja kvalifikacija.

Strujom kvalifikacija osobe se odabiru na osnovi karakteristika koje će im olakšati uklapanje u tržište kvalificirane radne snage ili im pomoći pri ulaganju i osnivanju vlastitih poduzeća u Australiji. Namjera je te struje privući mlade, visokokvalificirane migrante, te su osnovni uvjeti podređeni ispunjavanju tog cilja. Osobe koje podnose zahtjev za vizu moraju ispuniti pet točno određenih kriterija.

Struja obitelji usmjerena je na spajanje obitelji, a najveći je dio spajanje partnera i djece australskih državljana i građana s njihovim obiteljima. Postoje različite kategorije viza za spajanje obitelji koje uključuju sponzorstvo, te je pritom važniji odnos migranta sa sponzorom nego njegove osobne karakteristike.

Migracijski se program znatno razvio u posljednjih dvanaest godina. U Migracijskom programu 1995. – 1996. kvalificirani su migranti predstavljali tek trećinu programa, a ostale dvije trećine odnosile su se na spajanje obitelji. Trenutačno se veća pozornost pridaje kvalificiranim migrantima.

Sunčanica Skupnjak-Kapić

Kratki životopis

Sunčanica Skupnjak-Kapić diplomirala je 1982. godine na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je pohađala i poslijediplomski studij „Politika privrednog razvoja i metode makroekonomske analize“ od 1983. do 1985. godine. Od 1983. do 1993. godine radila je u Državnom zavodu za makroekonomske analize i prognoze RH kao savjetnica za zdravstvo i socijalnu politiku. Od 1993. godine do danas radi u Međunarodnoj organizaciji za migracije, misiji u RH, pokrivajući široki spektar migracijskih tema. U istom je razdoblju sudjelovala u razvoju i provođenju 15-ak projekata koje su financirali strani donatori (SAD, Australija, Norveška, zemlje članice Europske unije te Europske komisije). Danas je voditeljica dvaju projekata na polju promicanja zakonitih migracija i prekogranične suradnje. Koautorica je nekoliko stručnih radova i istraživanja iz područja dugoročnog planiranja zdravstva i socijalne zaštite, radnih migracija i trgovanja ljudima. Radila je i kao stručnjakinja i konzultantica u regionalnim projektima Europske komisije u RH i u inozemstvu.

Globalni migracijski trendovi i međunarodna iskustva u provođenju useljeničkih politika Sažetak

U posljednjih se 35 godina migrantska populacija u svijetu više nego udvostručila te danas broji gotovo 200 milijuna ljudi. Povećana mobilnost ljudi preko granica jedna je od dimenzija globalizacije koju su omogućili razvoj i veća pristupačnost prijevoznih sredstava i komunikacijskih sustava, a rezultat je globalnih gospodarskih i socijalnih nejednakosti i osnaživanja međudržavnih mreža. Kretanje ljudi ipak je napredovalo sporije u odnosu na liberalizaciju međunarodnih tokova robe i kapitala. Snage koje pokreću rastuće migracijske tokove ukazuju da će radne migracije postajati sve važnijim aspektom globalizacije, uz daljnje povećanje. Takvi trendovi postavljaju i postavljat će nove izazove pred kreatore migracijske politike u razvijenim zemljama jer restriktivne politike ne predstavljaju i neće predstavljati realnu opciju niti će biti ekonomski preporučljive u svjetlu aktualnih i budućih demografskih i gospodarskih trendova. Najrazvijenije države svijeta već se natječu u privlačenju migranata radi zadovoljavanja potreba svojega gospodarstva. U Europskoj se uniji migracija migranata trećih zemalja smatra mogućim rješenjem za demografsko starenje i nedostatak radne snage, iako samo djelomičnim. Stoga je na razini Europske unije prepoznata potreba za ponovnim vrednovanjem migracijske politike u skladu s novim demografskim i gospodarskim trendovima.

Nacionalne useljeničke politike trebaju se temeljiti na koordiniranom i sveobuhvatnom pristupu i na učinkovitom sustavu upravljanja migracijama. Budući da su migracije snažno povezane s razvojem, države shodno svojim razvojnim ciljevima i potrebama same određuju svoje politike primitka migranata, ali one moraju biti usklađene s međunarodnim načelima ljudskih prava i pravima migranata.

Transnacionalna priroda migracija osim toga zahtijeva dijalog i suradnju na međudržavnoj, regionalnoj i globalnoj razini između zemalja podrijetla i odredišta te treba obuhvatiti sve relevantne sudionike u migracijskom spektru: vlade, migrante i civilno društvo, kao i privatni sektor. Samo se na taj način može osigurati korist i boljitak i za zemlju domaćina, zemlju podrijetla vlade te za same migrante.

Izdavač
HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Za izdavača
Nadan Vidošević

Kontakt
Služba za odnose s javnošću
Tel.: +385 1 4561-561
Fax: +385 1 4561-563
E-mail: publicrel@hgk.hr

Grafička priprema
GENS'94 d.o.o., Zagreb

Tisak
GIPA d.o.o., Zagreb

Naklada
300 primjeraka

Zagreb, lipanj 2008.
www.hgk.hr

